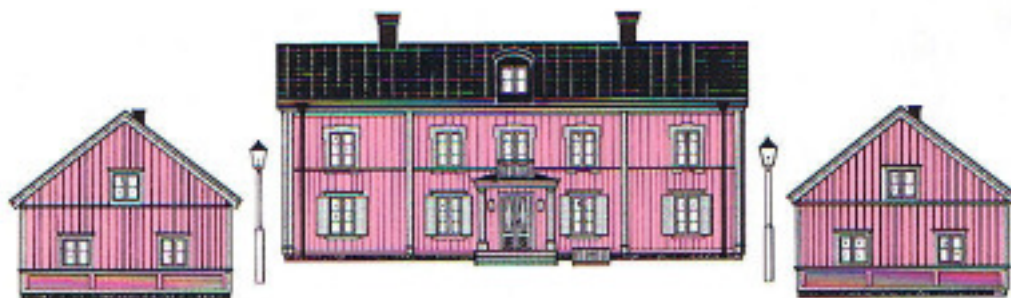

Gårdsnytt 2/2010

Enebybergs Gårds Förening

Innehåll

<i>Ordförandens ord</i>	2
<i>Föreningens årsmöte</i>	2
<i>Kommande program</i>	3
<i>Genomförda aktiviteter</i>	4
<i>Enebybergsrundan II</i>	4
<i>Antikdag på Enebybergs gård</i>	4
<i>Miljöexperiment i Enebyberg</i>	5
<i>Bildgrupp på Enebybergs Gård</i>	6
<i>En ny bok om en färgstark 1600-talskvinna</i>	7
<i>Karta över Eneby by från 1715</i>	8

Kalendarium

Söndagen den 30 maj

Mors Dag

Brunch på Enebybergs Gård i krögaren Paul

Degens regi klockan 12 - 15

Bord bokas på telefon 0703 27 67 37.

Föreningens husdokumentation och skrifter
finns tillgängliga.

Onsdagen den 2 juni

Vandring i och kring kvarteret Falken – Västra

Banvägen, Gethagsvägen, Höglidsvägen,

Skolvägen.

Samling klockan 18.30 vid lekparken vid

Gethagsvägens början vid järnvägen.

Måndagen den 7 juni

och onsdagen den 9 juni

Trädgårdsbesök på Villa Solborg vid

Bäverstigen vid Fenixvägens början.

Samling vid grinden Bäverstigen 6 klockan
18.30.

Fredagen den 25 juni

Midsommar på Enebybergs Gård

Samling på förmiddagen klockan 9 för att klä

och resa majstången.

Ta med barn och barnbarn!

Midsommarfirandet börjar klockan 13.

Gårdsnytt och Enebybergs Gårds Förening

Layout

Tryck

C/o Jan Olof Carlsson

Fenixvägen 5

182 46 Enebyberg

Johanna Haddäng

Stibo Tryck AB

www.enebyberg.com

Plusgiro 114667-9

Ordförandens ord

Kära gamla, nya och blivande föreningsmedlemmar!

Våren har äntligen en kommit efter en unikt lång och snörik vinter. I vår förenings vårprogram finns en rad aktiviteter ända fram till midsommarfirandet på Enebybergs Gård.

Föreningens uppskattade guidade vandringar i olika delar av villastaden Enebyberg fortsätter. En välbesökt vandring genomfördes den 27 i Annebergsområdet. Nästa vandring äger rum i nordöstra Enebyberg onsdagen den 2 juni återigen med Anita Andersson och Lars Johnsson som väl pålästa guider.

Tidigare vandringar har varit mycket uppskattade. Beskrivningarna över dem finns till försäljning i anslutning till föreningens arrangemang på Enebybergs Gård och på biblioteket i Träffpunkt Enebyberg.

Den 30 maj firas Mors Dag med öppet hus på Enebybergs Gård och med sedvanlig brunch uppdukad av krögaren Paul Degen. Vår dokumentation av hus i villastaden Enebyberg, som eldsjälens Anita Andersson driver parallellt med föreningens övriga verksamheter finns tillgänglig för att studera och komplettera denna gång med nya styrelseledamoten Bengt Almgren som ansvarig.

Kan Du bidra med information, till exempel ritningar eller fotografier, som hjälper oss att dokumentera Ditt hus historia? Allt material är lika välkommet.

I juni får vi återigen tillfälle att göra ett trädgårdsbesök hos vår gästfrie medlem Gösta Malmengård och hans Lindensteinska tornvilla, numera Villa Solborg. Tonvikten kommer säkert att läggas på rododendron och azalea.

Årets största och mest välbesökta arrangemang, Midsommarfirandet på Enebybergs Gård, genomförs för trettonde gången under ledning av Margareta Westerdahl och med ett antal trogna frivilliga som medverkande. Det är de som gör vårt midsommarfirande möjligt!

Men alla är välkomna redan klockan 9 på morgonen för att plocka blommor och att klä och resa majstången! Ta med barn och barnbarn!

En glad och skön sommar önskas Er alla!

Jan Olof Carlsson

Föreningens årsmöte

Föreningens årsmöte ägde rum den 9 mars på Enebybergs gård. Det leddes rutinerat av veteranen Ulf Lindén och var genomfört på 25 minuter. Föreningens årsredovisning fastställdes och behållningen från föregående år kronor 138 139 samt årets överskott kronor 3 652, totalt 141 791 kronor, balanseras i ny räkning.

Berit Brattström och Johanna Haddäng lämnade styrelsen men Johanna kvarstår som redaktör för föreningens medlemstidning Gårdsnytt. Till nya ledamöter av styrelsen valdes Bengt Almgren och Monica Wall. Föreningens och styrelsens ordförande Jan Olof Carlsson omvaldes liksom övriga ledamöter i tur att avgå som inte lämnade styrelsen.

Revisorerna Svante Björling och Birgitta Törnqvist af Ström med Gun Wejdenby Borg och Peter Luiga som suppleanter omvaldes

Till ledamöter av föreningens valberedning omvaldes Marianne von Porath och nyvaldes Annika Järveland. Enligt föreningens stadgar utser styrelsen ytterligare en ledamot

Efter årsmötet var det Öppet hus under rubriken Gamla hus i Enebyberg. Anita Andersson, Lars Johnsson och Krister Olinder berättade kunnigt och engagerat och visade bilder.

Föreningens styrelse under verksamhetsåret 2010

Jan Olof Carlsson, ordförande, omvald 2010

Bengt Almgren, nyvald 2010

Anita Andersson, omvald 2010

Krister Olinder, omvald 2009

Jan Löfgren, nyvald 2009

Inger Strömbom, omvald 2009

Monica Wall, nyvald 2010

Jan P Zetterström, omvald 2010

John Åkermark, omvald 2010

Styrelsens funktionärer under verksamhetsåret 2010

Vice ordförande – John Åkermark

Sekreterare – Inger Strömbom

Vice sekreterare – Bengt Almgren

Kassör – Jan Löfgren

Övriga funktionärer

Klubbmästare – Paul Degen

Redaktör för Gårdsnytt – Johanna Haddäng

Ansvarig utgivare för Gårdsnytt – Jan Olof Carlsson

Ansvarig för distribution av Gårdsnytt – Susanne Francke

Dokumentationsansvarig – Anita Andersson

Arkivansvarig – Berit Brattström

Ansvarig för affischering och illustrationer – Jan P Zetterström

Registeransvarig – Ove Israelsson

Redaktör för hemsidan – Anders Fridell

Kommande program

På **Mors Dag** bjuder Paul Degen som vanligt in till Mors dags-brunch. Bordsbokning görs på telefon 0703 276737. Samtidigt har föreningen Öppet Hus klockan 12 – 15. Då finns de tio välfyllda pärmarna med husdokumentation framme och våra skrifter finns till försäljning.

Kom och titta vad som finns om ditt hus och komplettera med uppgifter och bilder – gamla och nya.

Onsdagen den 2 juni: Vandring i och kring kvarteret Falken – Västra Banvägen, Gethagsvägen, Höglidsvägen, Skolvägen. Samling klockan 18:30 på lekplatsen vid Gethagsvägens början nära järnvägen. Vi berättar bland annat om Enebybergs första livsmedelsaffär, Joel Johnssons bageri och avslutar med trädgårdsbesök i områdets största trädgård.

Trädgårdsbesök på Villa Solborg: Måndagen den 7 juni och onsdagen den 9 juni visar Gösta Malmengård sin trädgård på Villa Solborg (Tornvillan) och kommer naturligtvis också att berätta något om husets spännande historia. Samling vid grinden Bäverstigen 6 klockan 18:30. Du väljer vilken av dagarna som passar dig bäst.

Genomförda aktiviteter

Enebybergsrundan II

De medlemmar som var på årsmötet fick föreningens senaste vandringsskrift – Enebybergsrundan II. Den sammanfattar de vandringar som gjordes 2008 och 2009 i tre olika vandringar. En i sydöstra Enebyberg med start vid Enebybergs järnvägsstation, en i västra Enebyberg och slutligen en kort vandring i nordvästra Enebyberg.

Som vanligt berättas det om områdets historia, om tidigare affärer, hantverkare och andra småföretag som vi passerar, allmänna platser och litet skvaller om intressanta personer.

Skriften finns att köpa hos föreningen och på Enebybergs bibliotek för 20 kronor.

Välkommen att göra vandringarna i tankarna från länstolen eller på vägarna på riktigt.

Antikdag på Enebybergs gård

Den 21 mars genomfördes en antikdag på Enebybergs gård av Enebybergs egen antikhandlarfamilj Lind med man och hustru och två döttrar. De visade en representativ samling svenskt porslin som föranledde många frågor och mycken diskussion. Föreningens hedersledamot och tidigare ordförande Per Lannge medförde en semiantik fungerande modell av en ångmaskin med bevarad originalförpackning för bedömning.

Familjen Lind har dukat upp ett imponerande bord med "antikviteter från olika epoker" till antikdagen på Enebybergs gård.

Foto Johanna Lind Bogren

Besökarna var mycket intresserade av utställningen av antikviteter och familjen Lind fick många frågor att besvara.

Foto Johanna Lind Bogren

Miljöexperiment i Enebyberg

En vacker tisdagseftermiddag i april var vi en grupp från Enebyberg, Danderyd, Täby och Vallentuna som gjorde ett besök i det miljöanpassade bostadsområdet Anneberg.

Från att ha varit Djursholms sopstation under ett 40-tal år på 1900-talet är det i dag sedan 2002 ett genomtänkt miljöanpassat bostadsområde med 50 bostadsrätter och ett äldreboende. Bostadsrätterna är från tvårumslägenheter till femrumsvillor på 125 kvadratmeter i radhus respektive parhus.

När HSB köpte marken fanns det i kontraktet att kommunen skulle betala marksaneringen. Den kostade i princip de 19 miljoner som kommunen fick betalt för marken men i gengäld kom mängder av miljöfarliga föroreningar bort och det blev ett återigen bebott område med goda skattebetalare.

Man kanske tror att miljöanpassat innebär att återgå till det enkla och teknikbefriade.

Bostadsrättsföreningens ordförande Stig Ram berättade om den avancerade tekniken bakom värme, ventilation, vatten, avfall. Uppvärmningen av lägenheterna görs till största delen med ett kombinerat sol- bergvärmesystem med 2 400 kvadratmeter vätskefyllda solfångare och ett 60 000 kubikmeter bergvärmelager. Det är den största anläggningen i sitt slag i norra Europa.

Det kräver mycket teknik och allt hade inte prövats förut. Till exempel var rören som ligger nerborrade i värmelagret vertikalt rakt ner i urberget under den stora gräsmattan inte av rätt sort. De hundratalet 65 meter långa rören fick grävas upp och bytas ut, totalt 26 kilometer rör.

Utanför föreningslokalen kunde vi jämföra de trasiga rören och vad man fick byta till. För att hålla igång systemen finns 65 inbäddade datorer bland annat i lägenheterna och en central processkontrolldator. Man kan också stänga av all el i ett sovrum i lägenheterna. Bra för elallergiker.

Åtminstone innan golfrangen och det blivande handelsområdet började byggas har väl Anneberg varit ett undanskymt område där många aldrig varit. Nu kände vi att vi kan vara stolta över att i vår mitt ha ett intressant miljöexperiment som svenska tekniker och experter, med besökare från hela världen, bland annat från EU, Kanada och Japan, kommer för att dra lärdomar av.

Vi förstod att det inte är enkelt och billigt men mindre påfrestande på miljön än mycket annat och dessutom i en trivsam och positiv boendemiljö. Läs mer på www.anneberg.org

Besöket arrangerades av Enebybergs Gårds Förening och Svenska Turistföreningens Roslagsbanekrets tillsammans. Från gårdsföreningen berättade Lasse Johnsson och undertecknad om historien bakom området med sopstationen, torp och gården Anneberg.

Anita Andersson

Bildgrupp på Enebybergs Gård

Längst upp på Enebybergs Gårds vind finns ett mindre kontorsutrymme som Enebybergs Gårds Förening inrett och disponerar. I gömmorna på detta kontor har det under åren samlats ett stort antal bilder i form av bland annat fotografier, diabilder och kartor. I syfte att bringa ordning i kaoset bildades en särskild arbetsgrupp, Bildgruppen.

Bildmaterialet på Enebybergs Gårds vind har för det mesta legat i ”lös vikt” i kartonger och askar eller i ett och annat album. Detta material har varit så pass omfattande att rummet mer eller mindre översvämmats!

Här har det alltså funnits en utmaning för föreningens styrelse och den har bestått dels i att bringa någon form av ordning i materialet dels att efterhand digitalisera bilderna och bevara dem på en extern hårddisk – ett arbete som säkert varit aktuellt för många hembygdsföreningar runtom i landet.

För att ta itu med denna utmaning har styrelsen bildat en arbetsgrupp med uppgift att organisera det digra bildarkivet genom att välja ut bra och för Gårdens och Enebybergs historia representativa bilder.

Arbetet påbörjades under hösten 2009 och för deltagarna i bildgruppen har sorteringsarbetet varit en resa i tid och rum: här har funnits fotografier från tidigt 1900-tal – gruppbilder av personer som sitter vid ett dukat kaffebord i en trädgård, foton på gamla hus eller aktivitetsbilder från något evenemang eller tävling i det ”gamla” Enebyberg.

Om vi har haft tur har det funnits namnuppgifter på de avbildade personerna men om de saknats har vi fått gå på egna kunskaper eller kvalificerade gissningar! Så småningom kommer vi säkert att behöva hjälp av gamla enebybergare att identifiera en och annan avbildad person.

Ett litet axplock bland alla våra bilder visar att det finns mycket material kring själva Gården – bilder som visar hur Gården såg ut långt före renoveringen, eller strax före och efter renoveringen som var genomförd 1978. Kontrasterna mellan tiden före och efter är slående!

Intressant nog finns det också foton från Gårdens uthus, till exempel hönshus, jordkällare och smedja.

Vi har också kunnat se utvecklingen i det gamla affärsområdet, dvs. området kring nuvarande antikhandeln, frisörsalongerna och trädgårdsaffären. Vem visste att det där fanns en bensinmack på 1950-talet, eller att det också fanns ett kafé i ett av grannhusen till antikaffären, eller att trädgårdsaffären är en funkisbyggnad från 1930-talet som från början byggdes som Konsumbutik? Den hade ritats av KF:s på den tiden mycket välrenommerade arkitektkontor.

Andra foton visar den numera rivna gårdsbyggnaden Anneberg – en försvunnen idyll som fått sitt namn av Anna Wahlgren, mor till den legendariska småskollärarinnan Lisa Wahlgren (1894-1977). Huset revs så sent som 1986, men man undrar ändå hur många som idag minns detta boställe? Det syntes ju faktiskt från infartsvägen söderifrån till Enebyberg.

En intressant kortfattad historik om Anneberg finns att läsa i den senaste av föreningens skrifter, Enebybergsrundan II, författad av Anita Andersson och Lars Johnsson.

Det finns också bilder av den gamla biografen på nuvarande Österängsvägen - den blev bio redan 1916 och var verksam som sådan fram till 1967. Där visades tidigt filmer med Tor Modéen och där figurerade Kronblom och man kunde se Barnen på Frostmo fjället.

I fallet Kronblom finns till och med en filmsekvens tagen just i Enebyberg vid huset snett emot den gamla biografen i hörnet av Gethagsvägen och Österängsvägen som inrymde kafé Brage. I en mycket kort filmsekvens förekommer den ävenledes legendariske läraren Ruben Rungner (1902-1996)!

Det finns mycket, mycket annat och Gårdsföreningen kommer så småningom att kunna visa upp en stor del av detta bildmaterial – vi vill ju hålla Enebybergs historia levande!

John Åkermark

En ny bok om en färgstark 1600-talskvinna

Blicken möter min. Den är lugn och stadig. Det vackra ansiktet utstrålar fasthet och begåvning. Det är Ebba Grip, husfru på den Banérska sätesgården Djursholm som pryder omslaget på boken som Inger Ström-Billing, fil dr, lektor emerita och ordförande i Samfundet Djursholms Forntid och Framtid har skrivit om henne.

Inger berättar om Ebba som gifte sig med Svante Banér 1617 men redan 1628 blev änka och själv tog hand om familjens ekonomi och uppfostran av de åtta barnen. Förmögenheten var stor men Ebba underhöll sina slott och kyrkor och upprättade kartor över ägor. Hon förde noggranna räkenskaper och hade total kontroll över grödor och avkastningar.

I boken finns utöver äldre kartor som täcker hela det banérska godset också genomskinliga överläggskartor från idag så att läsaren lätt kan orientera sig.

Därutöver finns en karta upprättad 1715 som återger Eneby med dess tre gårdar. Det västligaste av dem, Västergården, blev grunden till Enebybergs gård. Ett utsnitt av kartan återges på sista sidan av detta Gårdsnytt. Detta visar Eneby by och området västerut till och med den plats där Enebybergs gård kom att uppföras omkring 1775.

Berättelsen ger en bild av hur Ebba och hennes familj levde och hur livet gestaltade sig i Danderyd och i Sverige under hennes livstid. 1600-talsgårdarna i Danderyd dokumenteras och så långt som möjligt även böndernas arbetsvillkor. Boken rekommenderas varmt och finns att köpa på Djursholms bibliotek till ett pris av 200 kronor.

Christina Åkermark

B FÖRENINGSBREV

Karta över Eneby by från 1715

